

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	19 december 2022
Voorstelnummer	D392423
Datum raadsvoorstel	16 oktober 2022
Portefeuillehouder(s)	Rob Opdam
Commissie	
Datum commissie	22 november 2022
Soort agendering	ter advisering
Agendapunt	
Team	BOR - GE
Opsteller	Mathijs van Beusekom
Datum B&W besluit	19 december 2022
Bijlagen:	6

Onderwerp : Vier water gerelateerde verordeningen

Voorgesteld besluit

De raad besluit vast te stellen:

1. De Verordening eenmalig rioolaansluitrecht Heiloo 2023;
2. De Aansluitverordening Heiloo 2023;
3. De Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater Heiloo 2023;
4. De Verordening hemelwaterberging Heiloo 2023.

Geheimhouding

☐ Ja ☒ Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Onder en bij elk huis liggen aansluitingen naar het gemeentelijke riool. Ook worden er soms nieuwe aansluitingen gerealiseerd (bij nieuwbouwhuizen of bij bijvoorbeeld een schuur waar een wasbak wordt gemonteerd). Ook kan vanwege uitbouwen het nodig zijn dat een leiding van een huisaansluiting verlegd wordt. Een deel van de aansluitingen is in eigendom van de gemeente (onder openbaar terrein) en een deel van de perceeleigenaar (onder het perceel). Deze verdeling in eigendommen heeft invloed op hoe er omgegaan moet worden met bijvoorbeeld rioolverstoppingen, schade, klussen aan een aansluitleiding, en het aansluiten van een nieuw gebouw. De burger zoekt naar regels op Internet of gaat zelf aan de slag met dergelijke klussen. Er wordt gepraat met burens over hoe dat moet en wat wel en niet mag.

Er is behoefte aan eenduidige regels hierover, toekomstgericht en liefst BUCH breed zoveel mogelijk gelijk. Toekomstgericht wil zeggen dat bijvoorbeeld ook het beleid klimaatadaptatie meegenomen wordt, dat eind 2022 of begin 2023 gepland is voor vaststelling. Daarnaast helpen deze verordeningen mee aan de hoofddoelen van het waterbeleid: volksgezondheid, milieu en waterkwaliteit. Regels hierover zijn verwoord in de nu voorliggende verordeningen:

1. Verordening eenmalig rioolaansluitrecht Heiloo 2023
2. Aansluitverordening Heiloo 2023
3. Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater Heiloo 2023
4. Verordening hemelwaterberging Heiloo 2023

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

- Waterwet (2009) → Zorgplicht inzameling van stedelijk afvalwater en zorgplichten hemelwater en grondwater
- Kaderrichtlijn Water (2000) → Zorg voor de waterkwaliteit en ecologie
- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) in 2017. Hierin is afgesproken dat in 2021 klimaatbestendigheid en waterrobuustheid verankerd is in beleid en dat dit uitgevoerd wordt volgens de ambities van het DPRA. Een van de zeven genoemde ambities is "Reguleren en borgen", dat wil zeggen klimaatadaptatie borgen in beheer, onderhoud en inrichting van de leefomgeving. In dit voorstel is dat van toepassing op de verplichte hemelwaterberging.
- Burgerlijk Wetboek 5 artikel 52: "Een eigenaar is verplicht de afdekking van zijn gebouwen en werken zodanig in te richten, dat daarvan het water niet op een ander erf afloopt".
- De Verordening eenmalig rioolaansluitrecht is een belastingverordening en deze is gebaseerd op artikel 229 van de Gemeentewet.
- Het maken van een nieuwe verordening is een bevoegdheid van de gemeenteraad, gebaseerd op artikel 149 van de Gemeentewet.

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende politieke dossiers en lokaal beleid:

1. In het Collegeprogramma "Heiloo Natuurlijk!" staat onder opdracht aan het college: "Ga samen met inwoners, ondernemers, het waterschap en agrariërs hittestress en hevige wateroverlast zoveel mogelijk voorkomen." De verordening Hemelwaterberging zorgt dat aangelegde waterberging bij nieuwbouw behouden blijft, en dat is goed tegen wateroverlast en droogte en eventueel hitte.

2. Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda regio Alkmaar (in Heiloo vastgesteld in juni 2021). Verkenning klimaatadaptatie in de hemelwaterverordening is een van de hierin genoemde activiteiten gepland voor 2022/2023.
3. Op weg naar klimaatadaptieve en natuurinclusieve gemeenten; beleidsplan & uitvoeringsprogramma 2023-2026 ☐ Geplande vaststelling eind 2022 of begin 2023. Een van de activiteiten uit dit plan is het in laten gaan van de hemel- en grondwaterverordening per 1 januari 2023.
4. Het Gemeentelijk Rioleringsplan Heiloo.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Vanuit de behoefte aan eenduidige regels, BUCH breed gelijk en toekomstgericht worden er in dit voorstel vier verordeningen ter vaststelling voorgelegd aan de raad:

1. Verordening eenmalig rioolaansluitrecht Heiloo 2023
2. Aansluitverordening Heiloo 2023
3. Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater Heiloo 2023
4. Verordening hemelwaterberging Heiloo 2023

Uitleg per verordening

1. Verordening eenmalig rioolaansluitrecht

Dit is een belastingverordening, waarmee de kosten van het tot stand brengen van een aansluiting van een eigendom op de gemeentelijke riolering worden gefinancierd. Zoals alle belastingen moeten gemeentelijke belastingen een wettelijke basis hebben. Het rioolaansluitrecht is gebaseerd op artikel 229 van de Gemeentewet.

Deze verordening is naar verwachting ongeveer 10 à 20 keer per jaar van toepassing in onze gemeente. Voorheen, zonder verordening, werden de kosten van het tot stand brengen van een aansluiting berekend op basis van de werkelijk gemaakte kosten. Dit is tijdrovend en minder eenduidig.

Situaties waarin al op grond van een andere wettelijke basis een vergoeding van de kosten van de aansluiting is voorzien, worden uitgezonderd van deze belastingplicht. Bijvoorbeeld als de aanleg van de aansluiting onderdeel is van een op grond van de Wet ruimtelijke ordening tot stand gekomen exploitatieovereenkomst (anterieure overeenkomst) of exploitatieplan.

2. Aansluitverordening

De aansluitverordening legt vast:

- waar de scheiding ligt tussen de particuliere riolering en de openbare riolering
- de verplichtingen van gemeente en perceeleigenaar voor de aansluitleiding in de openbare en particuliere grond: wie is verantwoordelijk voor het onderhoud en/of het opheffen van verstoppingen? Wat zijn de verplichtingen bij het wijzigen/werken aan rioolaansluitingen?

Rioolverstoppingen komen gemiddeld meermalen per week voor in de gemeente. Ongeveer 10 keer per jaar gebeurt dat in het gemeentelijke deel van de aansluiting of riool en kan de rekening van de loodgieter door de particulier ingediend worden bij de gemeente (max. €200 euro per geval).

3. Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater

Vroeger werden huishoudelijk afvalwater en regenwater afgevoerd via één riool, een gemengd stelsel. Sinds ongeveer het jaar 2000 zijn op veel locaties binnen de gemeente het vuilwaterriool en de rioolgemaal zo ontworpen en aangelegd dat deze geen regenwater en

grondwater dienen af te voeren, daarom de naamgeving vuilwaterriool. Voor regenwater en drainage zijn andere leidingen. In het buitengebied is dit ook al voor het jaar 2000 vaak zo aangelegd. Door fouten van o.a. aannemers en zelf klussende bewoners zijn er ook wel verkeerde aansluitingen van regenwater en grondwater op dat vuilwaterriool gerealiseerd en dat kan ongewenste effecten veroorzaken zoals gemaalstoringen, rioolwateroverstortingen in de sloot, stankoverlast en sanitaire problemen in huis.

In die gebieden waar van oorsprong al geen regenwater en grondwater op het vuilwaterriool hoorde te zijn, wil de gemeente nu een verbod instellen op het afvoeren van regen- en grondwater. Het wordt daar dan verplicht om het regen- en grondwater af te koppelen van het vuilwaterstelsel. Dat is goed voor de waterkwaliteit en gezondheid van mens, dier en plant, en het vermindert riool- en stankklachten.

Om deze verordening uitvoerbaar te maken (toezicht en handhaving), is de volgende zin in de verordening toegevoegd: “De lozing van hemelwater en grondwater op het openbaar vuilwaterriool wordt beëindigd nadat de perceeleigenaar door de gemeente hierover is aangeschreven.” Zo kan de gemeente zelf bepalen waar en wanneer er prioriteit gegeven wordt aan het gebruik van deze verordening. De kosten van het afkoppelen liggen over het algemeen bij de perceeleigenaar of gebruiker.

De gebieden waar het verplicht afkoppelen uit deze verordening in werking gaat, liggen in het hemelwaterscheidingsgebied dat vastgelegd is op de kaart behorende bij de Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater.

4. Verordening hemelwaterberging

Onderdeel van het beleidsplan & uitvoeringsprogramma 2023-2026 “Op weg naar klimaatadaptieve en natuurinclusieve gemeenten”, dat eind 2022 of begin 2023 ter vaststelling aan de raad wordt voorgelegd, zijn klimaatbestendige uitgangspunten bij nieuwbouw. Een van deze uitgangspunten is dat bij nieuwbouw waterberging op privaatterrein aangelegd wordt, zo dat een range van 40 à 70 mm neerslag van een hevige bui op het bebouwd deel van privaat terrein wordt verwerkt (geïnfiltreerd, opgevangen en/of vertraagd afgevoerd) zodat het geen overlast veroorzaakt bij naburige percelen of op het openbaar terrein.

In deze verordening hemelwaterberging wordt vastgelegd dat bij nieuwbouw, daar waar op basis van dit beleid minimaal 40 mm waterberging is aangelegd op het particuliere terrein, dat ook zo moet blijven, minimaal 40 mm waterberging. Daarmee wordt geregeld dat bij hevige regen tot 40 mm geen hemelwater wordt afgewenteld op het terrein van de burens of op het openbare terrein, zodat de kans op wateroverlast vermindert. Deze verordening is dus bedoeld om te voorkomen dat deze aangelegde waterbergingen op particulier terrein teniet worden gedaan. Hier kan ook op gehandhaafd worden bij gevallen van schade door wateroverlast.

De gebieden waar de verplichte waterberging in werking gaat, liggen in het hemelwaterbergingsgebied dat vastgelegd is op de kaart behorende bij de Verordening hemelwaterberging. Op het moment van ingaan van deze verordening is deze kaart nog leeg, omdat er nog geen verplichte waterberging bij nieuwbouw is gerealiseerd. Deze verordening waterberging is dus toekomstgericht, aansluitend op de uitvoering van het eerdergenoemde klimaatadaptatiebeleid.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Het college biedt in haar besluit en voorstel geen alternatieven. Alle voorgestelde verordeningen bieden een belangrijke meerwaarde voor de samenleving van Heiloo:

- Besluit 1 geeft de bewoner duidelijkheid over de kosten van een nieuwe huisaansluiting.
- Besluit 2 geeft de bewoner duidelijkheid over de omgang met een huisaansluiting en eventuele verstoppingen.
- Besluit 3 geeft duidelijkheid over waar de bewoner regen- en grondwater moet afkoppelen, voor een betere volksgezondheid van mens, dier en plant, en een beter milieu en waterkwaliteit
- Besluit 4 gaat over het goed beheren van reeds aangelegde waterberging op particulier terrein.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

De in dit voorstel voorliggende verordeningen zijn met hulp van gemeentes en hoogheemraadschap in de samenwerking regio Alkmaar opgesteld, in samenwerking met twee landelijk bekende waterjuristen. Aangezien elke rioolaansluiting en elke waterberging uniek is, is het gebruik van deze verordeningen maatwerk.

RISICO'S

De verordening eenmalig rioolaansluitrecht en de aansluitverordening hebben geen relevante risico's. Deze nieuwe verordeningen geven juist meer duidelijkheid voor de particulier en de gemeente. De regels worden eenduidig vastgelegd, om het werk te vereenvoudigen en het risico op willekeur tegen te gaan.

Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater

Deze verordening wordt in eerste instantie vooral uitgevoerd op basis van prioriteiten. Denk daarbij aan gemaalstoringen, riooloverstortingen, waterkwaliteitsproblemen en klachten. De oorzaken worden bij de bron aangepakt. De betreffende bewoners worden aangeschreven, waarna zij hun regen- en grondwater moeten afkoppelen. Deze bewoners zullen hier over het algemeen niet blij mee zijn, want het betekent maatregelen uitvoeren in en om het eigen huis. Maar, het betreft hier het oplossen van verkeerde rioolaansluitingen wat überhaupt niet had mogen gebeuren. De kosten liggen bij de bewoner want het gaat over maatregelen op particulier terrein. Parallel aan dit traject wordt er een gemeentelijke stimuleringsregeling klimaatadaptatiemaatregelen voor particulieren ontwikkeld. Hier kunnen deze bewoners mogelijk gebruik van maken.

Verordening hemelwaterberging

Deze verordening geldt voor inwoners die in de nabije (of latere) toekomst bij nieuwbouw een goed werkende waterberging op eigen terrein opgeleverd hebben gekregen. Bij de oplevering van hun huis met waterberging moet goed uitgelegd worden dat er een waterberging is aangelegd en wat ervoor nodig is om deze werkend te houden qua beheer en onderhoud. Dat verkleint het risico dat de waterberging op den duur slechter of niet meer functioneert. Deze verordening gaat vooral gebruikt worden in het geval van schade bij burens of het openbare terrein met als oorzaak een slecht functionerende waterberging. Dit risico speelt nu nog niet omdat er nog geen nieuwbouw is gerealiseerd met een dergelijke waterberging.

FINANCIËN

Extra kosten die gemaakt moeten worden voor deze verordening is publicatie en bekendmaking bij inwoners. Dit is niet veel en past in de huidige riolbegroting.

1. De verordening eenmalig rioolaansluitrecht

Deze verordening legt vast hoeveel er betaald moet worden voor de dienst: een nieuwe aansluiting op het gemeentelijke riool maken, wat door de gemeente uitgevoerd wordt. Deze dienst wordt kostenneutraal uitgevoerd. De aanvrager van een nieuwe rioolaansluiting betaalt het bedrag dat vastgelegd is in deze verordening.

2. Aansluitverordening

Gemeentelijke kosten die gemaakt kunnen worden op basis van de aansluitverordening zijn vooral het oplossen van verstoppingen en rioolschade. Deze kosten zijn al opgenomen in de riolbegroting. De particulier laat problemen in zijn rioolafvoer onderzoeken door een loodgieter of een ander type bedrijf voor rioolproblemen. Als de gemeente veroorzaker van het probleem blijkt te zijn, dan vergoedt de gemeente dit rioolonderzoek voor €200 per particuliere aanvraag. Het komt ongeveer 10x per jaar in onze gemeente voor, dat de gemeente veroorzaker is van rioolproblemen. Ook deze kosten zijn al opgenomen riolbegroting. De riolheffing dekt deze kosten.

3. Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater

Aan deze verordening hangen geen extra kosten. Kosten die gemaakt worden gerelateerd aan de uitvoering van deze verordening zijn personele inzet, kosten aan riolstoringen en het optreden bij wateroverlast en waterkwaliteitsproblemen. Als deze verordening vastgesteld is, dan kan er een stap verder gezet worden. De bewoner die de storingen en waterverontreiniging veroorzaakt, wordt dan voorgeschreven (en geadviseerd) om de problemen op te lossen. Bij een goede oplossing leidt dit tot minder kosten door gemaalstoringen en het heeft positieve effecten op volksgezondheid, milieu en waterkwaliteit.

4. Verordening hemelwaterberging

Deze verordening is vooral bedoeld bij wateroverlastproblemen. Dan wordt er gekeken of bij nieuwbouw gerealiseerde waterbergingen nog goed functioneren. Voorlopig zijn deze waterbergingen er nog niet en zijn hier dus geen kosten voor.

DUURZAAMHEID

De verordening hemelwaterberging heeft invloed op de volgende pijlers van het ambitiedocument programma klimaat:

- **Klimaatadaptatie:** De verplichte waterberging zorgt ervoor dat potentiële wateroverlast verminderd wordt, en niet afgewenteld wordt op naburige percelen en openbare ruimte. Daarnaast is lokale waterberging een goede maatregel tegen droogte. Het tegengaan van droogte is vaak ook goed voor de biodiversiteit.
- **Circulaire economie:** Als er bij nieuwbouw minimaal 40 mm waterberging is aangelegd op particulier terrein, dan zorgt deze hemel- en grondwaterverordening ervoor dat deze voorziening, met het benodigde materiaal, ook goed gebruikt en beheerd wordt voor het achterliggende doel, het tegengaan van wateroverlast en droogte, en niet verwaarloosd wordt.

PARTICIPATIE

De vier verordeningen zijn gepresenteerd bij de BUCH brede raadsinformatieavond op 28 september 2022. Tot nu toe kwamen er geen reacties die tot een wijziging van deze opzet hoeven te leiden. De consequenties van de verordening waterberging is ook besproken met het inwonerspanel. Daar komen over het algemeen positieve reacties vandaan.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Na positieve besluitvorming gaan deze verordeningen na inwerkingtreding van de Omgevingswet over in het tijdelijke omgevingsplan van de gemeente.

Verder moet er gevolg worden gegeven aan het bekendmaken van de verordeningen:

- Publicatie van deze verordeningen is verplicht in het elektronisch gemeentebblad via <https://www.officielebekendmakingen.nl/>
- Via de media wordt aan de inwoners bekendgemaakt dat deze verordeningen ingaan en wat de relevante consequenties zijn voor de inwoners.
- Voor het afkoppelen van regenwater worden bewoners actief aangeschreven, met uitleg over het achterliggende doel.
- Komende jaren wordt actief bekeken of de vier verordeningen voldoen aan de achterliggende doelen, of dat aanpassing en verbetering nodig is.

BIJLAGEN

1. Verordening eenmalig rioolaansluitrecht Heiloo 2023
2. Aansluitverordening Heiloo 2023
3. Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater Heiloo 2023
4. Verordening hemelwaterberging Heiloo 2023
5. Hemelwaterscheidingskaart Heiloo 2023
6. Hemelwaterbergingskaart Heiloo 2023

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

n.v.t.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

F.H.W. de Jong
gemeentesecretaris

M. ten Bruggencate
burgemeester